

Fleninge Bygdemuseum

Fleninge Släkt- och Bygdeförening
Verksamhetsberättelse och Krönika
2000

Utdrag ur Fleninge släkt och bygdeförenings räkenskaper för år 1999

Ingående balanskonto

Fondmedel	15 000.00 kr	Postgiro	1 852.12 kr
Reservfond	40 004.19 kr	Bank och Roburfond	265 782.67 kr
Kapital	217 817.10 kr	Museebyggnader 47:1	5 020.00 kr
		Inventarier	20.00 kr
		Kassa	146.50 kr
	272 821.29 kr		272 821.29 kr

Vinst och förlust konto

		Årsavg 28.650 kr	
Mölla:	Försäkringar	3 818.00 kr	(10% till reserv fond) 25 785.00 kr
	Underhåll	439.00 kr	Fondmedel ränta 15.00 kr
Museet 47:1	Försäkringar	5 136.00 kr	Roburfond avkastning 5 929.70 kr
	Underhåll	11 285.50 kr	Dagbok ränta 330.05 kr
	Elström	10 385.00 kr	Gåvor 3 800.00 kr
Vatten o renhållning		3 141.00 kr	Hyra 19 825.00 kr
Föreningsomkostnader		17 067.50 kr	Div. inkomster 7 228.00 kr
	Kapital	11 640.75 kr	
	62 912.75 kr		62 912.75 kr

Utgående balans

Postgiro	20 799.69 kr	Fondmedel	15 000.00 kr
Bank och Roburfond	259 986.85 kr	Reservfond	42 869.19 kr
Museebyggnader 47:1	5 020.00 kr	Kapital	229 457.85 kr
Inventarier	20.00 kr		
Kassa	1 500.50 kr		
	287 327.04 kr		287 327.04 kr

Ur stiftelsen Sofia och Magnus Nilssons Minnes fond har kronor 100 utdelats till en person och anslagits kronor 225 till gravunderhåll av Magnus Nilssons Familjegrav. På stiftelsens konto på Föreningssparbanken inestod vid årets slut kronor 95.103:20

Ödåkra januari 2000

Therell-Åke Henningson

Olav Magnusson

Åke Nilsson

Therell Persson

Kerstin Sonegson

Verksamhetsberättelse 1999

Medlemsantalet har under året varit oförändrat ungefär 400. Årsmötet hölls i Strövelstorps bygdegård lördagen den 6 mars. Föreningens ordförande öppnade mötet och ledde också förhandlingarna. Stadgeenliga val och ärenden förekom.

Till ordförande i föreningen återvaldes Lars Nilsson. Som styrelsemedlemmar omvaldes Siw Magnusson, Thorsten Persson, Kjell-Åke Henrysson och Kerstin Sonesson och som suppleanter i styrelsen omvaldes Ingrid Erlandsson, Stig Håkansson och Anders Wijk.

Omvalda till museikommittén blev Arne Blom, John Friberg, Anna Magnusson, Olle Olofsson och Evy Persson. Till suppleanter omvaldes Gunilla Holmberg och Uno Nilsson.

Till Revisorer omvaldes Hugo Johnson och Gunvor Lindqvist och till revisor-suppleanter Eva Frigell och Carl-Johan Bernhold.

Till att representera föreningen vid Skånes hembygdsförbunds årsmöte valdes Anna Magnusson, Evy Persson och Kerstin Sonesson och som suppleanter Gunilla Holmberg och Lars Nilsson.

Evy Persson omvaldes till pressreferent.

Följande valdes till valberedning Pher Franke, sammankallande, Erik Johansson, Göran Håkansson, Carl-Erik Blomqvist och Rut Bosson.

Till att var för sig teckna föreningens firma utsågs ordföranden och kassören.

Årsmötet beslöt i enighet med styrelsens förslag om oförändrade årsavgifter för kommande verksamhetsår 50:- kr för enskild medlem och 100:- kr för familj. Årsmötet avslutades med att ordföranden redogjorde för årets kommande program och tackade alla som på något sätt ställt upp för föreningen.

Kvällen avslutas med supé och dans.

Styrelsen har under året haft fyra protokollförda sammanträden varav tre tillsammans med museikommittén.

Hembygdssdag anordnades söndagen den 18 april med Gudstjänst i Fleninge kyrka och därefter kaffe och underhållning i församlingshemmet. Efter gudstjänsten hölls museet öppet. Vid den välbesökta byggedagen medverkade också nyckelharpsgruppen Gränsfall i museet.

Den årliga bussutfärden för föreningens medlemmar och familjer gick till Harplinge Hembygdsgård i Halland, där medhavd matsäck kunde intas utomhus. Därefter kunde de gamla byggnaderna beses. Där fanns bl.a. en ryggåsstuga från 1600-talet, en smedja, en stor samling gamla jordbruksredskap och maskiner, föremåls-samlingar, bibliotek mm.

Nästa anhalt på vår färd var Rydal, ett textilsamhälle i "tygriket" söder om Borås. Längs samhällets genomfart ligger det gamla spinneriet, arbetarbostäder och disponentvillan. Vår guide berättade om om spinneriet och dess historia och demonstrationskörde också några gamla spinnmaskiner. I utställningshallarna finns en möblerad arbetar bostad, en skolsal från 1920-talet m.m. Den ombyggda disponentvillan kallas numera för Vårdshuset Spinnaren och här kunde vi intaga dagens middag. På hemväg genom Västergötland och Halland dracks kaffet på vårdshuset i halländska Getinge.

Den 3 juni hade styrelse och museikommitté med familjer utfärd till Citadellet i Landskrona. En guide berättade för oss om byggnaden, dess historia och tidigare användning.

Årets nationaldag firades på Toftavallen. Dåligt väder gjorde att få personer tagit sig dit, men åtta av föreningen medlemmar ställde upp i sina fina folkdräkter trots hållande regn.

Skånes Hembygdsförbunds årsmöte hölls i Kävlinge den 20 juni, där vår förening representerades av Kerstin Sonesson, Evy Persson och Anna Magnusson.

Skånska Möllors dag var den 4 juli med ca 50 besökande i möllan och 30 i museet, som också hölls öppet.

Ödåkradagen anordnades den 21 augusti, där Fleninge museum visade skolinventarier, som väckte stort intresse. En busstur med veteranbuss i socknen tilldrog sig också mångas intresse.

Efter styrelsebeslut har museet under året hållits öppet en gång i månaden under sommarhalvåret. Följande dagar har annonserats om öppethållande: 15 maj, 4 juli, 1 augusti och 12 september. Dessutom hölls museet öppet i samband med Alla Helgons dag den 6 november. Besökarantalet under de olika öppettiderna har varierat mellan 10 och 40 personer.

Styrelsebeslut har tagits på att entréavgift om 20:-kr erlägges av icke medlemmar. Renovering och underhållsarbeten har pågått under det gångna året. Så har ytterligare ett rum på botten-våningen genomgått en helrenovering. Väggarna har försetts med väv och målats och golvet har restaurerats. Alla föremål har varit undanställda och efter renoveringen åter satts på plats. I lägenheten har diverse underhållsarbeten utförts. På andra våningen har en del omflyttningar gjorts, så att skolinventarierna kommer bättre till sin rätt.

Möllan har fått grunden och vingarna målade.

En mindre reparation har gjorts på korsvirkeslängans tak, där läckor upptäckts.

Fleninge Släkt- och Bygdeförening vill till alla dem, som på ett eller annat sätt gynnat föreningen uttala sitt varma TACK.

Väderlek och skörd 1999

När man bläddrar igenom gamla krönikor så kan man förundra sig över vilken skillnad de kan vara mellan åren. Genom årens lopp har det skrivits varierande om väderlek och skörd. Inom jordbruket har det förändrats mycket sen 1947 då släkt och bygdeföreningen bildades. Väderleken har haft sina skiftningar från år till år. Många varma sköna somrar har många av oss upplevt som t.ex. 1955, när utställningen H-55 firades i Helsingborg. Vintern 1987 fanns det inte en gnutta öppet vatten längs Skånes västra kust. Isbrytare fick anlitas för att hålla färjetrafiken igång. Dessutom finns det mycket mer att finna i krönikorna. Med denna korta inledning ställer man frågan. Hur var nu sista året på 1900-talet?

Under hela *Januari* månad rådde det huvudsakligen milt väder. Inslag av några dagars minusgrader förekom ned till -14° . I övre Norrland slog kylan till med rekord, ca. -47° och ingen tordes nog gå ut i denna kyla. Nederbörden blev 60 mm denna månad i Helsingborgsområdet.

Den 7:e *Februari* var det ett kraftigt snöfall över västra Skåne och Halland. Bara på eftermiddagen föll det ca. 20 centimeter snö i våra trakter. Därefter sjönk temperaturen ner till -12° - -15° . Flertal vägar var därför hala och ojämna att färdas på då inte vägsaltet gjorde någon nytta vid så låga temperaturer. I övrigt var vädret varierande. Milt några dagar och kyla och snöfall dessemellan. Sportlovet var mellan 22-28:e men någon snö var det ej att tala om som barnen hade någon glädje av. Hade lovet infallit veckan innan hade det varit mer till belåtenhet. Nederbörden blev för månaden 55 mm.

Under *Mars* månad rådde det ganska stabilt väder. Strax under $+5^{\circ}$ och nederbörden var som rikligast i början av månaden. Under påskveckan som inföll sista veckan, steg temperaturen till något över 10° och den totala nederbörden blev 37 mm för månaden.

Första *April*, då kom våren och sommarvärmen med dunder och brak, blom-morna och trädens knoppar slog ut. Bönderna var på alerten med vårbruket på många håll. Potatis kom i jorden liksom spannmål och även en viss del sockerbetsfrön kom i jorden. Det var bara under påskdagarna som detta vackra väder dominerade med sina 18° , för att senare återgå till lite regn och svalare väder. Släkt- och Bygdeföreningen hade sin årliga byggedag den 18:e. Denna dag rådde det ett riktigt busväder. Det regnade hela dagen, det blåste hård nordvästlig vind och temperaturen kröp ned till $+2^{\circ}$. Det gällde att hålla i hatten eller låta den ligga hemma denna april söndag. Dagen efter var det ingen vacker syn ute på de nysådda fälten med sina vattenpölar. Åar och bäckar gick fulla och fåglarna med sina bon på slänten flöt iväg med strömmen. Änderna simmade fram och åter för att leta efter sina bon men kunde inte finna dem någonstans. Sista veckan i månaden blev det verkligen omslag i vädret, den verkliga våren kom för att stanna denna gång. Nederbörden för månaden blev 55 mm.

Första veckan i *Maj* var vårbruket avklarat i våra trakter. Trots att nederbörden varit stor senaste månaderna har jorden varit ganska bra att bearbeta om en viss försiktighet gjordes. De tidigt sådda betfälten och liksom andra grödor också hade svårt för att komma upp på grund av den hårda skorpan som bildades efter den rikliga nederbörden som föll i slutet av förra månaden. I mitten av denna månad föll ca. 30 mm och det gjorde att jorden mjuknade och växtligheten kom igång. Dessutom kom också sommaren och temperaturen steg upp till 20°. Den 30:e föll ytterligare 12 mm regn och det var välkommet. Grödorna såg bra ut vid utgången av maj månad. Nederbörden för månaden blev 45 mm.

Juni månad började nästan likadant som juni-98 med regnskurar var och varannan dag. Någon sommarvärme var det inte heller någon överflöd av. Midsommarveckan var solig men fortfarande inte någon överdriven värme. Men för grödorna var det nog så lagom. När man färdades igenom Skåne och iakttog grödornas utveckling så såg man vilken skillnad det kunde vara på hur långt grödorna var komna. För att börja med betorna så finner man att många fält kunde betorna dölja gångarna medan andra fält behöver två till tre veckor till för att dölja gångarna mellan betraderna. Råg och höstkorn har normalt gått i ax när man kommit fram till midsommarveckan och enstaka fält av vårkorn hade även gått i ax. Något mera ovanligt i år är, att när man färdas igenom Gunnarlunda så kan man tro att havet har kommit närmare. Förklaringen till detta ovanliga fenomen är att det har såtts ett stot fält oljelin. I Sverige odlades 14 000 ha förra året och i år ca 35 000 ha det är mer än en fördubbling. Anledningen tros vara att i fjol höstas höstsåddes det mycket lite på grund av den regniga hösten och därför passar man på att prova denna blåa gröda. I bakgrunden uppe på Fleningebacken står blommande vårraps med sin gula färg. Ingen skall komma att säga att vi inte använder svenska flaggans färger i jordbruket. Så blir det midsommar och potatisen kom upp ur jorden, de hade varit färdiga sedan länge varför de var ganska stora, så några småpotatisar blev det inte på midsommaraftonsbordet. Däremot kan man nämna att jordgubbarna hade fått sin kraftiga röda färg lagom till midsommar. Det var ingen brist på jordgubbar i år i alla fall som det var året innan. Några enstaka regnskurar störde midsommarhelgen och temperaturen låg runt 16°, inte något angenämt utesittarväder precis. Medan vi sitter och äter potatis och sill växer grödorna frodigt. Ute på ången står Blåklint, Prästkrage och Vallmo blommande, där rådjuren går fridfullt betande och haren sitter i betesfältet mumsande på de späda betbladen. Nederbörden för månaden blev 85 mm i Helsingborgsområdet, lokalt har det förekommit bl.a. i Fleninge uppemot 110 mm. Från Hallandsåsen och hela västkusten upp föll omkring 150 mm medan ostkusten fick nöja sig med 50 mm. Temperaturen höll sig mestadels mellan 14-18°.

Under *Juli* månad rådde det mycket fint väder. Andra veckan var varm med 25-30°, i övrigt höll sig temperaturen strax över 20°. Åska förekom då och då men inte med någon intensiv sådan. Sista veckan i månaden lyste solen från molnfri himmel och temperaturen låg ånyo mellan 24-28°. Med andra ord en mycket fin och skön semestermånad. Brandfaran var mycket stor i skog och mark i hela landet då det var extremt torrt i markerna. Under månaden stod grödorna

frodigt fina. Konservärtorna skördades för fullt under månaden. Skörden kom även igång fö höstkornet de sista dagarna. Nederbörden för månaden blev 45 mm.

Augusti inleddes med fortsatt varmt torrt väder. Fara för brand i skog och mark var fortfarande mycket stor. Skörden av vårkorn kom igång redan första dagen på månaden likaså höstrapsen, arealen höstraps var mycket liten i våra trakter. Måndagen den 9:e drog häftigt regnväder över Fleninge med omnejd. I Gunnarlunda föll 38 mm på 1,5 timme medan i Fleninge by fick nöja sig med 8-12 mm. Det var faktisk välbehövligt med regn, för det var mycket torrt i markerna. Vecka 33 hade säkert alla bönder tänkt att skörda för högtryck för först då var grödan riktigt skördemogen. Ack nej, ett intensivt lågtryck drog in över landet. Norra Skåne drabbades av översvämningar överallt, betor stod under vatten, liksom spannmål stod under vatten vid extrema ställen, nysådda rapsfält hade blivit insjöar. Källare vattenfylldes och vägar stängdes av bl.a. vid Rönneå som svämmade över sina bräddar. Det var inte en vacker syn denna vecka. Det var främst den 15-16:e som det regnade ihållande. I Gunnarlunda uppmättes 45 mm den 15:e och den 16:e föll det inte mindre än 80 mm. Dagen efter kunde man läsa i dagstidningarna vilken katastrof dessa vattenmassor hade åstadkommit. Tiden gick och markerna torkade trots allt upp och när sista veckan i månaden kom var det också full fart på skördemaskinerna. Sista augusti var det inte mycket kvar av grödorna på åkrarna även om det fanns lite av varje vid månadskiftet. Grödorna har givit en hyfsad skörd men mycket av höstveten som skulle gå som brödvete höll inte falltalet varför det blev mycket som gick som fodervete, däremot vårvetet klarade falltalet bättre. Tyvärr så kan det bli så där ibland men vädret rår man inte över. Och så har vi nederbördsmängden kvar att notera och det blev 160 mm, inom Helsingborgsområdet men det har kommit åtskilligt mycket mer lokalt ända upp till 221 mm.

September månad inleddes med ett underbart fint sommarväder. Årets september var den varmaste på hela 1900 - talet. Den var faktiskt varmare än juni månad och varmare än alla sommarmånaderna året innan. Temperaturen höll sig mellan 20-27° vilket föranledde att det sköna badvädet varade långt in i september. Inte en droppe nederbörd föll under första halva månaden. Skörden avslutades i början på månaden, även det myckna linet som odlades i år var skördemogen. Höstsådden kom igång men det var lite (det är kanske fel att kalla det för lite) problem med att få sönder de hårda lerknutorna. I mitten av månaden började betupptagningen som räknas som ganska tidigt. Förr var höstsådden avslutad i god tid innan betorna skulle upp men nu sammanfaller perioden. I samband med att betupptagningen började kom också regnet, det var bra för höstsådden som annars inte hade grott i den snustorra jorden, likaså gick betupptagningen lite bättre. Nederbörden för månaden blev 43 mm som mestadels kom den sista veckan.

Oktober månad var överlag ganska varm, omkring 10° och nederbörden var också ganska normal eller kanske under normal är den rätta benämningen. 35 mm är verkligen lite när man jämför med de två sista åren. Betorna plockas upp med

jämna mellanrum för att leveransplanen skall följas. Eftersom jorden är ganska så torr är det inte så många som har bråttom att ta upp dem. Lite nattfrost har förekommit en veckas tid. Någon betoldare var extra försiktig och täckte betstukan för att förhindra att de frostskaades.

Det relativt milda vädret fortsatte in i *November* några dagar. Men efterhand drog kyligare luft neråt landet och det var några dagar med minusgrader någon vecka. Betorna ligger väl täckta i sina stukor i avvaktan på leverans till sockerbruket. Nederbörden för månaden blev ringa, endast 10 mm.

I början på *December* drabbades Nordeuropa av kanke århundrades värsta storm. Den 3:e började det blåsa upp kraftigt under dagen. Väderlekstjänsten varnade för att stormen skulle bli mycket kraftig under natten. Mycket riktigt, när kvällen kom började det blåsa ordentligt runt husknutarna. På morgonen hade stormen bedarrat betydligt. Men förödelsen var mycket stor när man nu i dagsljus kunde beskåda skadorna efter stormens härjningar. Det var orkanbyar på över 33 m/sek. I Danmark uppgavs stormen vara uppe vid 50 m/sek. Tåg och flygtrafiken fungerade inte överallt och färjetrafiken över sundet stod stilla, troligtvis låg många fartyg vid kaj. Byggnader trycktes ned mot marken. Hustak på över 100 m² blåste av. Många blev också utan ström i flera dygn efter fredagsnattens storm främs då i södra och östra Skåne, Blekinge, Dalsland och Värmland. Strömvabrotten berodde mest på träd som föll ned mot ledningarna. Även Telia hade drygt jobb att återställa alla ledningar till abonnenter som var utan telefon. Värdefulla skogar knäcktes som stickor på flera hektar. All denna förstörelse som stormen hade åstadkommit kom att kosta många millioner kronor. Väderlekstjänsten (SMHI) har döpt orkanen till "Carola" vilket kanske inte är helt fel. Julvädret var tråkigt med sitt eviga regnande hela helgen. Nederbörden för årets sista månad blev 95 mm.

Sammanfattning: Inledningsvis ställdes frågan, hur blir århundradets sista år? Ja, den relativt milda vintern fortsatte att dominera, nästan ingen is och ingen snö. Sommaren har verkligen varit lyckad ur semesterfirarnas synpunkt. Under H-99 som firades i Helsingborg detta år var vädret nästan lika fint som när H-55 firades. Årets skörd blev bra. Den rikliga nederbörden som kom i augusti var dock inte önskvärd. Ej heller orkanen som ställde till oreda på byggnader och skogar. Men lyckligtvis kom vi lindrigt undan i Nordvästra Skåne. Sett över hela året konstateras att 1999 var ett bra år. Därmed kan man konstatera att det var en varm Juli, regnig Augusti och blåsig *December*.

Nederbörden för året blev 725 mm. Medeltalet för de sista 7 åren är 678 mm.

Gunnarlunda Januari 2000
Göran Sonesson

Krönika 1999

I januari stannade åter tåg i Ödåkra, något som inte hänt på 28 år. Det var lokaltågen, Pågatågen, som utökade sin linje ända till Ängelholm.

I Juli avled vår komminister Margit Dencker efter en tids sjukdom. Hon efterträddes av komminister Anders Olsson, som tidigare tjänstgjort i Kvistofta.

Under sommaren var det val av EU-representanter. Valdeltagandet var ganska lågt.

Flera lantbruk har bytt ägare under 1999. Harriet Persson och hennes barn har sålt sin gård Magnerup till deras släkting Magnus Phersson. Han har öppnat en affär i stallet på Magnerup där han säljer jakt och fritidsartiklar. För området mellan Magnerup och kyrkan har man upprättat en detaljplan för att bygga ett antal enbostadshus på rymliga tomter. Det skall även finnas mark för rekreation och lokal dagvattenhantering.

Lennart Sönne har sålt sin gård Åvalla till Yngve Andersson.

Ulla Wiktors och hennes döttrar har sålt sin gård Dufvestubbe till Peter Edstrand.

Det gamla industriområdet vid f.d. Hasslarps Sockerbruk köpte kommunen redan 1997. Under året har dammarna restaurerats för att bli en av de större sötvattenssamlingarna i Nordvästra Skåne. Dammarna lockar många olika fågelarter, däribland flera utrotningshotade arter. Under sommaren betade även jakar och Highland cattle runt dammarna för att tukta gräs och sly. På så sätt bildas flera våtmarker till nytta för fåglarna.

I November lade postverket ner postkontoret vid centralgatan. Anledningen till detta var att antalet kundbesök hade minskat med 50%. Det blev livliga protester bland Ödåkraborna mot stängningen. Protesterna ledde till att man träffade avtal med kiosken, Tjollen, att de skulle överta postverksamheten. Kioskens anställda utbildades i allehanda postärenden och öppettiderna utökades också. Några dagar innan posten öppnades i Tjollen blev den utsatt för ett rån. Men postverkets ansvariga lovar att säkerheten ska bli densamma här som på vanliga postkontor.

Under 1999 var det farhågor om hur alla datorer skulle klara övergången från 1999 till 2000 vid millenieskiftet. Man var rädd att datorerna skulle börja om med 1900 och störa el-distributionen, järnväg- och flygtrafik, kärnkraftverk, bankverksamhet o. dyl. Stora summor lades ner för att säkra alla datorers funktion både i Sverige och utomlands. Men efter hand som millenieskiftet fortgick över världen under nyårsnatten visade det sig att inget hände med datorerna.

Evy Persson

All ängslan visade sig vara onödig, men vem vet vad som hade hänt om man inte gjort något. Många fel och brister hede dock upptäckts och åtgärdats i förväg.

Under nyårsnatten kunde man följa millenieskiftet i TV hela dygnet. Det började vid några små öar i Stilla havet. Sedan Nya Zeeland, Australien, olika länder i Asien, naturligtvis i Betlehem, Afrika, Sverige och övriga Europa o.s.v. till Amerika och till sist öar väster om Hawaii. Överallt var det stora festligheter med jättefyrverkerier och underhållning av alla de slag. Så fortgick tusenårsskiftet utan större problem och inte med allsköns kaos som några fruktade. Många blivande föräldrar gick och undrade om just deras barn skulle bli det första på det nya årtusendet eller kanske det sista på det gamla. En kvinna i Berlin fick tvillingar, en på var sida om millenieskiftet.

Evy Persson

Angående ortens banker

Sparbankers uppkomst och ändamål är sammanfattat i en liten broschyr som tryckts i Visby 1830. Mycket handlar om sättet och fördelarna med att begagna en bank. Ett gott råd säger: "Vill du bli rik så lär ej allenast att förvärva, utan ock att spara. Även en vanlig arbetare kan medelst Sparbanken förvärva en förmögenhet. Till detta fordras att han framför allt har ett nyktert liv, då växer de innestående medlen med ränta på ränta."

Broschyren har blivit tryckt till den svenska sparbankens 125 års jubileum. Det innebär att svensk bankrörelse räknar sin födelse åren omkring 1705. Ordet bank syftar på det bord vid vilket de italienska växlarna under medeltiden bedrev sina affärer. I Italien fanns banker redan på 1300-talet i de ledande handelsstäderna. De utförde en form av girering.

De första allmänt cirkulerande sedlarna anses vara de s.k. kreditivsedlarna, som den svenska Palmstruchska banken skapade 1661. Palmstruch var ursprungligen en Holländsk köpman med rötterna i Baltikum. Han kom till Stockholm på 1650-talet och fick 1656 tillstånd till en växel och lånebank i Stockholm, och han började 1661 utfärda kreditivsedlar som betalningsmedel. Dessa sedlar kan betraktas som Europas första egentliga sedlar.

Tre begrepp myntades 1. Sedelgivande centralbanker, 2. Affärsbanker och 3. Sparbanker. De verkligt stora penningbehoven tillfredställdes ända in på 1800-talet främst av enskilda firmor (privatbankirer).

1812 blev Nils Månsson "Skumpen" av riksdagen vald till ledamot i bankutskottet. Vid slutet av 1823 års lagtima riksdag blev han med direktörs titel ombud vid riksbankens lånekontor i Malmö. De skånska bönderna var i stort behov av lån för att rationalisera sina jordbruk med bland annat modernare redskap att bruka jorden med.

Industrialiseringens genombrott verkade också på bankväsendet och på 1850-talet uppstod banker som fick benämningen storbanker. Skånska privatbanken hade redan 1830 tillkommit i Ystad, och den första affärsbanken i vårt land tillkom 1873.

De socknar som tillhöra Kullabygden, har genom den geografiska inramning denna bygd fått, hänvisats till intim kommunikation med varandra. Minneskriften till 50-årsminnet av Allerums sparbanks grundande inleds som ovan. Särskilt under 1860-talet kändes behovet stort att sluta sig samman. Under årtiondet mognade planerna på att inrätta en gemensam bank. Det var representeranter från socknarna Allerum, Fleninge, Vålinge och Kattarp som höll sitt första sammanträde på Fleninge gästis den 21 mars 1866, där ett gemensamt bankreglemente antogs.

Bankens namn skulle vara Allerum, Fleninge och Vålinge Sparbank. Repre-

sentanten från Kattarp var tvehågsen och något besked kom inte vare sig då eller senare fast möjligheten hölls öppen. Sammanträdet leddes av friherre Carl von Platen Christinelund. Samma år den 18 april förrättades val av 16 direktionsmedlemmar. Överlag höga herrar med musikdirektör Lars Been från Allerum som bankens sekreterare. Sparbankens kontor blev förlagt till "Vita salen" på Fleninge gästgifaregårds andra våning.

För allmänheten öppnades banken den 5:e maj 1866. Tal om att flytta banken till Allerum förekom men blev aldrig av. På 40 motböcker insattes 905 kronor och 85 öre. Allt var frid och ro de tio första åren, därefter inkom en skrivelse från Välinge kommun att de ville själv ha sin bank i Välinge. Det blev stora diskussioner om förfarandet och delningen av reservfonden, men den 3 mars 1881 var utbrytningen ett faktum. Den 27 februari framlägger enskild direktionsmedlem från Allerum förslag om delning av banken. Det var inget förslag som tilltalade direktionens ordförande. Han menade, att "de högt aktade män som lagt hand vid denna inrättning ingalunda tänkt sig den oenighet, som redan nu ville sönderstycka deras verk".

Förslag till delning framlades den 6:e februari 1883 och redan den 3:e mars 1883 beslöts om delning. Sista gemensamma sammanträdet blev den 6:e mars 1884. Verksamheten som enskild bank i Allerum skedde redan 6:e augusti 1883. Sparbankens expedition var under de 25 första åren i dåvarande Klockargården, nuvarande konstnärshemmet. 1908 i april månad håller banken sitt första sammanträde i den nybyggda lokalen. Innan dess hade många andra förslag diskuterats.

1893 hade banken i Fleninge flyttat in i nyinredda lokaler. Ett bankhus hade byggts. Huset finns kvar än i dag, dock skiljer sig utseendet på huset nu från då. En andra våning har tillbyggts senare. En del av huset användes till skolsal och på övervåningen fanns bostad. Ett fotografi taget före ombyggnaden finns som visar en del skolbarn och på vägen en T-Ford.

Gästgivaregården förblev den plats där prominenta herrar från banken en gång om året höll stor bankmiddag, där ingenting fick saknas.

Våra lokala banker, som en gång startade bankrörelse i våra bygder, blev så småningom för små för att klara sig och sammanslagningar blev ett faktum. Ytterligare längre fram såg banken en fördel i att samarbeta med Helsingborg, och banken i Fleninge nedlades den 2:a februari 1979. Redan i slutet av 1960-talet hade nya lokaler i Ödåkra tagits i bruk, och dessa hade tjänat ut hösten 1998. De i Ödåkra med omnejd, som vill utnyttja sparbankens tjänster, får idag ta sig till Helsingborg för att uträtta sina bankärenden.

Knut Thulin

Arrendekontrakt

Ett kontrakt med femton olika punkter i långa svåra ordalydelser. Endast delar av det återges. Ett frälsehemman (åbor eller landbor under adeln) med visst antal mantal och angiven tid på hur länge det gäller.

1. Avgiften delas på två betalningar oktober och mars.
2. Alla skatter och övriga pålagor betalas av arrendatorn. Vägar och diken får ej försummas.
3. Alla byggnader skall hållas i gott skick och vara brandförsäkrade.
4. Hämta ved till herrgården samt såga och hugga den. Vara behjälplig att hämta sågat timmer om någon nybyggnad sker inom godsets hemman eller lägenheter.
5. Arrendatorn skall åt jordägaren låta spinna fem skålpund lin eller tio skålpund blånor. Turvis utan ersättning skall hustrun utför så många kvinnodagsverken som för göromålen på själva gården fodras (Slakt, tvätt, bak, o.d.) Om brand utbrutit på godset skall alla körslor och arbete med återuppbyggnad ske utan ersättning till arrendatorn.
6. Skyldighet att med häst och vagn ställa upp turvis på godset mot en betalning av en och femtio pr. mil. Viktigt att möta på rätt plats och vid angivet

Betupptagning

klockslag som angetts i kallelsen.

7. Inga förevändningar finns mot dag och summa att betala.
8. Jakt får ej förekomma, endast ägaren har rösträtt vid val av präst och klockare.
9. Praktiskt cirkulationsjordbruk skall bedrivas om märteltillgång finns skall den användas på samtliga åkrar.
10. Överlåtelse får ej ske. Skog får ej avverkas. Hö halm, gödsel får ej lämna gården. Ingen svedjebränning är tillåten liksom ingen brännvinstillverkning ej hellre får några vanfrejdade personer vistas på gården.
11. Vid avträde av egendommen skall en sjundedel av åkerjorden vara utsådd med råg (sex kubikfot pr tunland) före femtonde september. Två sjunde delar skall bära gräs med isådt tjugo skålpund rött klöverfrö och tio skålpund timotej pr tunland för övrigt höstplöjt.
12. Överträdelse av bestämmelserna i kontraktet kan medföra omedelbar vräkning.
13. Tvister avgöres av godemen som ägaren utser. Ingen domstolsprövning får förekomma.
14. Kontraktet får ej intecknas.
15. Arrendatorn skall ställa sig hövlig och hörsam till dem som å godsets vägnar idkar tillsyn. Vanfredande brott kan medföra arrenderätt förlustig. Godkännanden och vittnen.

Knut Thulin

Fleninge fotbollslag 1920 spelar öster om museet.

Samling 1:a maj vid Fleninge gästis.

Två 1800-tals kontrakt

När "Sönakvinnan" kom till gården, i detta fallet arrendegården, då var det i regel också generationsskifte. Av mor och far var det ibland bara en som var i livet. På äldste sonen vilade ett stort ansvar att mor eller far fick det drägligt under de sista åren. För att detta skulle ske upprättades ett Undantagskontrakt.

Jag tar inte med några namn ej heller ortsnamn men kontrakten är hämtade ur gulnade papper från Fleninge Släkt och Bygdeförenings Museum.

UNDANTAGSKONTRAKT (för modern)

Som jag till min son överlåtitt arrende och brukanderätten av frälsehemmanet med Höga Herrskapet dertill givna samtycke så haver jag och min son överenskommit att han i min återstående livstid årligen betalar följande undantagsförmåner nemligen:

- 1:sta Till boningshus lämnas de dertill inredda rummen från porten till södra ändan av längan, vilka böra av honom underhållas, nemligen med tak och väggar när sådant fodras eller mer behövs
- 2:dra Till årligt underhåll erhåller jag två tunnor råg och två tunnor korn av försvarligt säd varav hälften lämnas i oktober eller först i novem ber och andra hälften i mars samt två tunnor friska potatis efter upptagningstiden. Från första maj till första november erhåller jag dagligen en kanna söt nymjölkad mjölk och halv kanna dagligen under den andra delen av året.
- 3:dje Skall jag årligen hava sått två kappor linfrö på försvarlig jord. Skulle han ej själv så något lin eller hava besvär med mina två kappor då skall han istället skaffa mig ett lispund skäcktelin som sonen betalar.
- 4:de Jag skall ha plats att lägga ut min väv på backen för blekning. Frukt och blommor i behövlig mängd.
- 5:te Skall jag årligen erhålla en tvåmånader gammal gris för året eller senast om midsommar.
- 6:te Skall jag hava sommar och vinterfött ett får.
- 7:de Skall jag hava frihet att få bakat vad bröd jag behöver dels i lag med husets folk och dels för mig själv allt efter behovet.
- 8:ta Vad körslor som erfodras för min räkning såsom hämtning av eldebrand m.m. Skall jag vid påfodran så vida möjligt få uträttat och fullgjorda.

Med ovanstående undantagsförmåner finner jag mig nöjd och hava vi varandra ett likalydande exempel.

Mars 1877

Änkans underskrift

Förestående undantagsförmåner förbinder jag mig redligen fullgöra såvida jag får innehava och bruka nemnda hemman.

Bevittnas

Sonens underskrift

Tillägg till Underhållskontraktet

För det underhåll jag förbundet mig genom undantagskontraktet till min moder har jag i samråd med henne och även närmaste anhöriga att jag erhåller nedanstående kreatur och en vagn enligt urgammal Plägsed nämligen:

en grå häst åtta år verderad till trehundra kronor
en ko verderad till etthundra kronor
en järnbeslagen vagn verderad till etthundra kronor

Skulle så hända att jag genom försynens styrelse skulle med döden avlida förrän min moder så skall min efterträdare eller den som då avlämnar underhållet av mitt bo erhålla förestående antingen i natura eller och dels lämpliga värde vilket dock får bestämmas efter tidens omständighet av Höga Herrskapet och närmaste anhörig.

daterat 1879

men ej undertecknat.

Knut Thulin

Klippro Pro 4 OHV.

Godkänd enligt de nya hårdare Svanen-kraven. Toppventilmotorn ger en mycket kraftfull maskin, 170 cc och 5.5 hk, som samtidigt har låga utsläppsvärden. Dubbla luftfilter och gjutjärnsfoder i cylindern ger enklare underhåll och längre livslängd. Handtaget avvibrerar på sex olika ställen.

Klippsystem: Combi-kniv
Klipp bredd: 48 cm
Klipp höjd: 3-6 cm
Motor: B&S Quantum
5.5 HP/170cc
Vikt: 34 kg

www.wbm-fleninge.com

WBM

WILHELMSSON AB

Firman grundad 1927

Tel 042-20 49 00

FLENINGE 260 35 ÖDÅKRA

” Jag hinner inte till banken.”

” Jag gör mina ärenden
hemifrån.”

”Jag lever ett hektiskt liv. Med intressant jobb, familj och en aktiv fritid.
Min värdefulla tid vill jag ägna åt annat än att springa ärenden på stan.
Dessutom har jag ofta svårt att hinna i tid.

Den nya tekniken är ett lyft för mig. Via Internet eller med
telefonens knappar gör jag de allra flesta bankärenden själv.
När det passar mig. Tidigt på morgonen.
Eller mitt i natten.”

Via Internet eller telefon.

Bygg * Färg * Järn * Trädgård
ÖPPET: Måndag-fredag 8.00–18.00
Lördagar 9.00–13.00

Telefon 042-20 58 40

ByggUpp!
BYGGMARKNAD

F.D. Lantmännen och STUGKNUTEN, Feninge

KALLELSE

FLENINGE SLÄKT OCH BYGDEFÖRENING

kallar härmed till ordinarie ÅRSMÖTE i Strövelstorps

bygdegård lördagen den 4 mars kl 18.00

Stadgeenliga ärenden.

Efter årsmötet supé med dans. Lars Bondesson spelar till 24.00

Anmälan till supén senast den 27 feb. per tel 042-20 42 37

eller 042-20 43 68

Begränsat deltagarantal till supén.

Obs! Årsmötet kl 18.00

STYRELSEN

HEMBYGDSDAG

anordnas söndagen den 9 april med Gudstjänst i

Fleninge kl 13.30. Därefter kaffe och underhållning i

Församlingshemmet.

Museet hålles öppet efter kaffet.

Allmänheten hälsas välkommen!

UTFÄRD

Den årliga utfärden för medlemmar och deras

familjer äger rum lördagen den 20 maj 2000.

HELDAGSUTFLYKT.

Buss från Fleninge församlingshem kl 09.00

Anmälan om deltagande per tel 042-20 43 95

Följande dagar hålles museet öppet mellan klockan 13-16

14/5, 2/7, 10/9 och 4/11

Välkomna

MEDLEMSAVGIFT: 50:- per person, 100:- per familj

POSTGIRONUMMER: 7 61 30-4

FLENINGE SLÄKT OCH BYGDEFÖRENING